

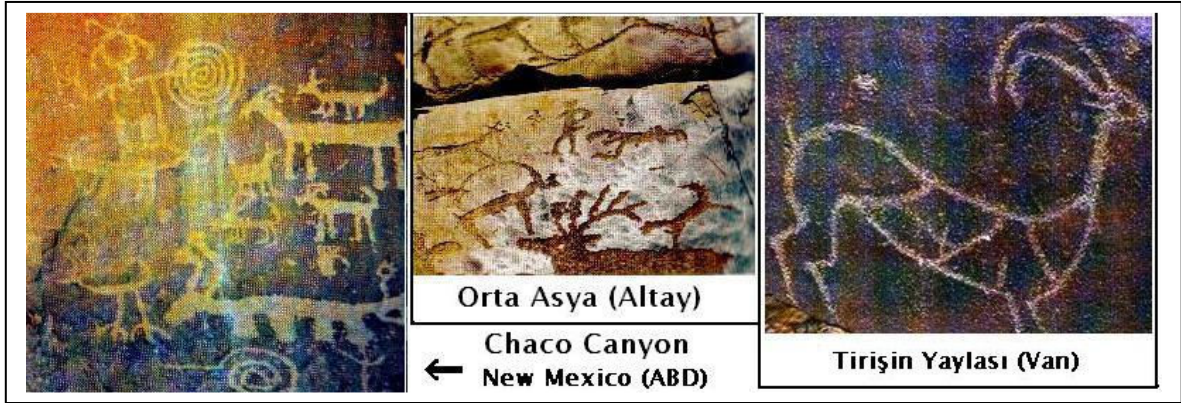
Konu: **Kadim Diller ve Yazılar**
Yazı: **6**

KAYA RESİMLERİ

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

ATLAS dergisinde Servet Somuncuoğlu'nun **Sibirya'nın Bilinçaltı** başlıklı yazısı şöyle başlıyor: (**Atlas dergisi** , sayı 178, sayfa 95)

"Evrenle, kendileri ve çevreleriyle ilişkilerini betimleyip taşlara kazıdılar."

Asya'nın yüksek kayalık bölgelerinden dünyanın dört bir yanına yayılarak uzanan ortak bir kültürün izleridir bu kaya resimleri. Yazı öncesi simgesel bir iletişim şekli, **"biz buraya geldik ve buraları kendimize yurt edindik"** mesajını veren soyut bir seslenişin izleridir o damgalar. Dağ keçisi gibi çevik ve hızlı, geyik gibi güzel ve alımlı, at gibi güçlü ve dost olduklarını daha başka nasıl anlatabilirlerdi ki, bu insanlar? Amaçları yok etmek, parçalamak ve işgal etmek olsaydı kendilerine etobur hayvanları simge olarak seçebilirlerdi. Ama, her gittikleri bölgelerde otobur hayvanları seçmiş ve onları kutsallaştırmış olduklarını görüyoruz.

Üstteki resimde solda Pueblo kıızılderili yerleşim bölgesi olan Chaco Canyon kayaüstü resimleri görülüyor (Kaynak: **Geister, Götter und Symbole**, Felix R. Paturi, Frederking & Thaler yayınevi, sayfa 121). Ortadaki kayaüstü resmi Asya Altay bölgesindeki Katun nehri kıyısındaki Kalbaktaş bölgesindedir (Kaynak: **Atlas dergisi**, Ocak 2008, sayfa 104). Sağdaki kayaüstü resmi ise 2850 metre denizden yüksekliği olan Kâhn-ı Melikân bölgesinde bulunmuştur (Kaynak: **Anadolu'da Kayaüstü resimleri**. Ersin Alok, 1988, İstanbul, sayfa 40).

Pueblo kıızılderili kayaüstü resminde ayrıca bir güneşle bütünleşmiş olan insan figürü Orta Asya kökenli güneş kültüne olan ilişkiyi açıkça ifade ediyor. Alttaki resimlerden Kırgızistan'daki Saymalıtaş platosunda kaya üstüne kazınmış olan "**güneş tengri**" betimlemesi ile sağdaki kuzey İtalya'nın Valcamonica bölgesinde bulunan kayaüstü resmi arasındaki çarpıcı benzerlik basit bir tesadüf olabilir mi? (soldaki resmin kaynağı: **Atlas dergisi**, Ocak 2008, sayfa 109 ve sağdaki resmin kaynağı **Geister, Götter und Symbole**, sayfa 107).

